

Katowice, 29 grudnia 2022 r.
PSVI.431.1.72.2022

WOJEWODA ŚLĄSKI

Pan
Zbigniew Szaleniec
Burmistrz
Miasta Czeladź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.), przeprowadzono kontrolę w trybie zwykłym w Gminie Czeladź: Urzędzie Miasta Czeladź, ul. Katowicka 45, 41-250 Czeladź i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi, ul. 17 lipca 27, 41- 250 Czeladź.

Organizację i tryb przeprowadzania przez wojewodę niniejszej kontroli określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

Okres objęty kontrolą od 1 stycznia 2022 r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych. Czynności kontrolne przeprowadzono 13, 15 i 16 grudnia 2022 r.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w składzie: Michał Sieczka - inspektor wojewódzki, Sławomir Wichary - inspektor wojewódzki, działający na podstawie upoważnień Wojewody Śląskiego nr PSVI.0030.185.2022 i PSVI.0030.186.2022 z 5 grudnia 2022 r.

(Akta kontroli str. 1-11)

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty:

- „ustawa” – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.);
- „jednostka kontrolowana” – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi, ul. 17 lipca 27, 41-250 Czeladź.

Ustaień zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym dokonano w oparciu o informacje uzyskane od dyrektora jednostki kontrolowanej, analizę dokumentacji, rozmowy prowadzone z asystentami rodziny.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, działalność Gminy Czeladź w zakresie objętym kontrolą **oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny

Zadania gminy związane z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny zostały przekazane do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi, gdzie asystenci rodziny zatrudnieni są w Dziale Pomocy Środowiskowej.

W Czeladzi rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się pomoc i wsparcie asystenta rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi zatrudnia 4 osoby na stanowisku asystenta rodziny (2 osoby w pełnym wymiarze etatu oraz 2 osoby zatrudnione na ½ etatu od października 2022 r.).

Dokonano analizy kwalifikacji osób pracujących na stanowisku asystenta rodziny. Wszyscy zatrudnieni spełniali wymogi ustawy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi umożliwia podnoszenie kwalifikacji swoim pracownikom poprzez organizowanie szkoleń oraz wspieranie samorozwoju. W budżecie zabezpieczono środki na ten cel. Dwóch asystentów zatrudnionych w październiku 2022 r. nie uczestniczyło jeszcze w szkoleniach. Należy zwrócić uwagę na obowiązek gminy tworzenia możliwości i finansowania podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, jak również na zapewnienie prawa do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Asystenci rodziny dokumentują swoją pracę w miesięcznych harmonogramach pracy z rodziną, które zawierają m.in. terminy spotkań i rodzaj wykonywanych działań z rodziną i na jej rzecz, aktualną sytuację rodziny. Asystenci wspólnie z członkami rodziny, w konsultacji z pracownikiem socjalnym opracowują plan pracy z rodziną, który obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Zgodnie art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy w przypadku gdy dziecko z rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny umieszczone jest w pieczy zastępczej, obowiązkiem asystenta rodziny jest opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Asystenci rodzin nie dokumentują tej współpracy, przekazania planu lub zasięgnięcia opinii koordynatora. Przyczyną nieprawidłowości był niewłaściwy nadzór w zakresie dokumentowania pracy asystenta rodziny. Jak wyjaśnił dyrektor jednostki kontrolowanej: „*asystenci konsultują plan pracy oraz kierunek działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Odbywa się to na posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny oraz w formie rozmów telefonicznych*”. Skutkiem nieprawidłowości jest utrudnione stosowanie procedur kontrolnych. Ponadto w dokumentacji rodzin znajdują się cykliczne przeprowadzane sprawozdania roczne z pracy asystenta rodziny, opis sytuacji rodziny i korespondencja z innych instytucji. W każdej teczce znajdował się wywiad środowiskowy i wniosek o objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny wraz z akceptacją dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi.

Asystenci rodziny dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny. W przypadku jednego asystenta rodziny, który współpracował z 12 rodzinami i których termin przeprowadzenia oceny przypadał na 30 czerwca 2022 r. ocena rodziny została przeprowadzona z 11 dniowym opóźnieniem to jest w dniu 11 lipca 2022 r. Przyczyną niedotrzymania terminu była nieobecność asystenta rodziny wskutek czego przekroczone termin wskazany w art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy. Ustawodawca wprowadził zapis: „dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku”, zatem nie ma przeciwwskazań do przeprowadzania oceny częściej niż w półrocznych terminach.

W roku 2022 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi objął wsparciem 46 rodzin oraz zakończył współpracę z 10 rodzinami. Powodami zakończenia były: brak współpracy z asystentem rodziny/brak efektów, zmiana miejsca zamieszkania związana z przeniesieniem się poza gminę, osiągnięcie celów. Z analizy dokumentacji jednostki oraz rozmów z pracownikami wynika, że w trakcie

pracy z rodzinami, asystenci wykonywali wszystkie zadania wyszczególnione w art. 15 ustawy lub posiadali wiedzę o zasobach wsparcia dostępnych w gminie oraz w powiecie będzińskim.

W Czeladzi rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej mają dostęp do specjalistycznego poradnictwa i pomocy prawnej w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym. Asystenci rodzin współpracują również z innymi instytucjami i stowarzyszeniami. Rodziny uczestniczą w organizowanych na terenie miasta projektach własnych gminy oraz dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Dzieci z terenu gminy mogą być objęte opieką w placówkach wsparcia dziennego.

Z wyjaśnień dyrektora i z rozmów z pracownikami wynika, że gmina prowadzi stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pracownicy socjalni, w przypadku powzięcia informacji o zagrożeniu kryzysem i nieskuteczności dotychczas prowadzonych działań, przeprowadzają wywiad środowiskowy w celu przydzielenia asystenta rodziny. Asystenci rodzin w rozmowach z kontrolującymi twierdzili, że pracownicy socjalni znają ich zakres kompetencji i konsultują z nimi możliwości udzielenia wsparcia asystenta dla rodzin z terenu miasta.

W Czeladzi opracowano 3-letni gminny program wspierania rodziny na lata 2022-2024, który został opracowany na podstawie wniosków z rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2021 roku. W programie dokonano analizy zasobów gminy, określono adresatów, realizatorów, cel główny i cele szczegółowe wraz z opisem działań. Ponadto gminny program wspierania rodziny powinien zawierać wszystkie ustawowe zadania przypisane gminie, o których mowa w art. 176 i 177 ustawy wraz z analizą zasobów gminy i zapotrzebowania wśród mieszkańców na te usługi, a przypadku nierealizowania zadania - uzasadnienie (np. brak rodzin wspierających). Monitoring realizacji programu, którego podsumowaniem jest roczne sprawozdanie z realizacji programu, zawierające potrzeby związane z ustawowymi zadaniami, składane przez burmistrza radzie miasta, powinno być oparte na założonych w programie miernikach, a sam program w razie potrzeby aktualizowany.

(Akta kontroli str. 12-75)

Uwagi i wnioski

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Okresowe oceny sytuacji rodziny objętej wsparciem asystenta rodziny były sporządzane rzadziej niż co pół roku.
2. Brak udokumentowania, że plan pracy z rodziną, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, był opracowany we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Zalecenia

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Przeprowadzać okresowe oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy – **termin realizacji: na bieżąco.**
2. Opracowywać we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej plan pracy z rodziną, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy – **termin realizacji: na bieżąco.**